

ENDOMETRIAL XƏRÇƏNG: XƏSTƏLƏRDƏ ERKƏN SKRİNİNG VƏ AŞKARLANMA

Səfərova S.İ.

Azərbaycan Tibb Universiteti. Onkoloji klinikası. Bakı, Azərbaycan

Nəşr tarixi: Dekabr 2019

***Əlaqə üçün məlumatlar:** Bakı, Şahbazov 36, mən. 16; e-mail: dr.safarova@hotmail.com

SCREENING AND EARLY DETECTION OF ENDOMETRIAL CANCER

Safarova S.İ.

Azerbaijan Medical University. Oncology clinic. Baku, Azerbaijan

Publication date: December 2019

Contact information: Baku, Shahbazov 36, app. 16. e-mail: dr.safarova@hotmail.com

Endometrial xərçəng hormondan asılı şişlər qrupuna daxil olub, dünyada onkoloji xəstəliklər arasında süd vəzisi xərçəngindən sonra 7.1% təşkil etməklə II yeri tutur. 90-cı illərdən etibarən xəstələnmə halı 56% artmışdır. Bu göstəricini 2030-cu ildə 60% artması gözlənilir. Endometrial xərçəngin 5 illik yaşama göstəriciləri ildən ilə azalır. Bu

baxımdan onkoginekoloji xəstələrdə xəstəliyin erkən skriningi, diaqnostikası, müalicə və profilaktikası, xəstələrdə tibbi yardımın effektivliyinin yüksəlməsini nəzərə alaraq, endometrial xərçəngin erkən skriningi və aşkarlaması istiqamətində tədqiqatların aparılması ehtiyacını diqqət edir.

Tədqiqatın məqsədi. Uşaqlıq cismi xər-

çənginin (endometrial xərçəng) erkən skrininqi, aşkarlanması, müalicə və profilaktikası, morfofunksional və elektron-mikroskopik meyarların əsasında proqnostik göstəricilərin qruplaşdırılması, statistik təhlilindən ibarət olmuşdur.

Alınmış nəticələr. Tədqiqat ümumilikdə 167 xəstə üzərində, əsas və nisbi kontrol qrupları olmaqla (yüksək G1, orta G2 və aşağı G3 diferensiasiya dərəcələri) uşaqlıq cismi xərçəngi və xərçənönü prosesləri olan (35 – nisbi kontrol qrupu) xəstələrdə aparılmış və alınan nəticələr aşağıdakı kimi olmuşdur.

Şişin diferensiasiya dərəcəsi: yüksək (G1) IA mərhələdə 38 (55,1±4,3%) xəstədə, IB mərhələdə 11 (39,3±4,2%) xəstədə, II mərhələdə 2 (22,2±3,6%) xəstədə, IIIA mərhələdə 1 (16,7±3,2%) xəstədə, IIIC mərhələdə 1 (5,0±1,9%) xəstədə; orta (G2) IA mərhələdə 20 (29,0±3,9%) xəstədə, IB mərhələdə 11 (39,3±4,2%) xəstədə, II mərhələdə 2 (22,2±3,6%) xəstədə, IIIA mərhələdə 3 (50,0±4,3%) xəstədə, IIIC mərhələdə 4 (20,0±3,5%) xəstədə; aşağı (G3) IA mərhələ-

də 11 (15,9±3,3%) xəstədə, IB mərhələdə 6 (21,4±3,5%) xəstədə, II mərhələdə 5 (55,6±4,3%) xəstədə, IIIA mərhələdə 2 (33,3±4,1%) xəstədə, IIIC mərhələdə 15 (75,0±3,8%) xəstədə qeydə alınmışdır.

Yekun. Öldə olunmuş nəticələr elektronmikroskopik müayinələr zamanı özünü aşagıdakı kimi göstərmişdir: yüksək diferensiasiyalı adenokarsinomalarda hüceyrə-arası kontaktların, 20%-dən az hüceyrələrdə pozulması, nüvə deformasiyasının zəif olması, mitoxondri şişkinliyi və kristlərin hissəvi fraqmentasiyası qeyd edilmişdir. Orta diferensiasiyada hüceyrənin ultrastruktur dəyişikliyi bərabər sayda olmuşdur. Aşağı diferensiasiyalı şişlərdə isə desmosomlar 50%-dən artıq hüceyrələrdə tam pozulmuş, kəskin nüvə polimorfizmi və mitoxondri kristlərinin tam fraqmentasiyası qeyd olunmuşdur.

Sadaladıqlarımız nüvə polimorfizmi, mitoxondri quruluşunun pozulması və plazmatik zar dəyişikliyi endometrial xərçəngin skrininqi və erkən aşkarlanmasında istifadə oluna bilər.